

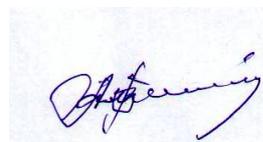
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

Факультет педагогіки, психології та мистецтв

Кафедра педагогіки та спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

А.Б. Рацул

«15 » серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Неврологічні основи логопедії

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016.02 Спеціальна освіта. (Корекційна психопедагогіка)

Освітньо-професійна програма Спеціальна освіта. (Корекційна психопедагогіка і логопедія)

Форма навчання денна

2025-2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни “НЕВРОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЛОГОПЕДІЇ” розроблена на основі освітньо-професійної програми: Спеціальна освіта. (Корекційна психопедагогіка і логопедія), навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 016.02 Спеціальна освіта.(Корекційна психопедагогіка)

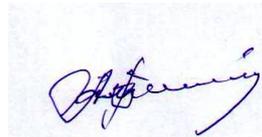
Розробники: Кашуба Людмила Володимирівна, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри педагогіки та спеціальної освіти

Протокол № 1 від «15» серпня 2024 року

Завідувач кафедри педагогіки та спеціальної освіти

А.Б.Рацул

Робоча програма навчальної дисципліни “Неврологічні основи логопедії” для студентів за першим бакалаврським рівнем вищої освіти. – ЦДУ імені Володимира Винниченка, 2024. – 15 с.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1. 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Загальна характеристика	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3,5	Рівень вищої освіти <u>перший</u>	Тип дисципліни: Нормативна	
Загальна кількість годин – 105	Ступінь вищої освіти <u>бакалаврський</u>	Рік підготовки: 2-й	
Змістових модулів – 3	Назва галузі знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> шифр і найменування Спеціальність <u>016.02 Спеціальна освіта. (Корекційна психопедагогіка)</u> код і найменування Освітньо-професійна програма Спеціальна освіта. (Корекційна психопедагогіка і логопедія)	Семестр 4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 аудиторних – 50 самостійної роботи здобувача вищої освіти – 55		Лекції 26 год.	
		Семинарські	
		Практичні 24 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота 55 год.	
		Модульні контрольні роботи	
		Вид підсумкового контролю: екзамен	

1.2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчання студентів в рамках заданого курсу є знайомство про неврологічне забезпечення мовленнєвої діяльності, неврологічних механізмів порушень вищих психічних функцій та неврологічні основи патології мовлення, а також виявлення причин, що обумовлюють відхилення у розвитку мовлення, організації та здійснення корекційно-розвиваючого навчання дітей із порушеннями мовленнєвого розвитку.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Неврологічні основи логопедії» є формування у студентів знань:

- про розуміння еволюції нервової системи, дозрівання мозку дитини, етіології та патогенезу порушень мовлення;
- про стан нервово-психічної сфери та нейродинамічних показників;

- усвідомлення системних розладів розвитку вищих психічних функцій, в тому числі й мовлення, що впливають на рівень навчованості, його потенційні можливості;
- про прийоми та методи профілактики та корекції різних відхилень у мовленнєвому розвитку дітей;
- про систему і структуру проведення індивідуальної та фронтальної логопедичної роботи;
- про законодавчу, навчально-методичну, документальну і матеріальну базу забезпечення логопедичної допомоги дітям і дорослим.

1. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати: сучасні досягнення в галузі нейрофізіології, нейропсихології, психофізіології, логодидактики та ін.; діагностувати синдроми порушень вищих психічних функцій при локальних ураженнях кори головного мозку; розмежовувати клінічні та психолого-педагогічні прояви мовленнєвих порушень.

Уміти: встановлювати закономірності і особливості навчально-виховного процесу в спеціальних закладах для дітей з неврологічними розладами та порушеннями мовленнєвого розвитку; визначати мету, завдання, зміст, принципи та методи навчання; використовувати різні спеціальні технічні засоби, які допомагають дітям з неврологічними розладами в їх пізнавальній діяльності та встановленні контакту з оточуючим світом; застосовувати міждисциплінарний та системний підходи; визначати ефективні шляхи та засоби профілактики невротичних станів; виявляти особливості та шляхи покращення життя та діяльності дітей із психофізичними порушеннями в соціальному оточенні (сім'ї, трудових та навчальних колективах).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин /3,5 кредита ECTS.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології й характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні	фахові
ЗК-6. Здатність до співпраці і взаємодії в команді. ЗК-9. Здатність до вільного спілкування і співпраці державною та рідною мовами (усно і письмово). ЗК-10. Здатність до вільного користування засобами сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.	СК-6. Здатність реалізувати персональні підходи у процесі надання послуг раннього втручання (відповідно до обраної спеціалізації). СК-9. Здатність до виховання у дітей інтересу і поваги до національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів. СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

РНЗ Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань

РН9 Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо

РН16 Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів

РН17 Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Неврологічне забезпечення мовленнєвої діяльності

Тема 1. Мозок та мовлення. Основні етапи дозрівання головного мозку. Основні етапи дозрівання головного мозку. Закономірності структурного дозрівання мозку. Причини порушень розвитку нервової системи

Тема 2. Будова головного мозку. Великі півкулі головного мозку. Стовбур головного мозку. Локалізація найважливіших зон кори головного мозку. Анатомічна та функціональна асиметрія головного мозку. Провідні шляхи головного мозку. Вчення О.Р.Лурія про три функціональні блоки головного мозку.

Тема 3. Мовленнєві центри. Центр Верніке (сенсорна зона). Центр Брока. Зона Пенфілда. Центр Дежеріна. Умови розвитку мовлення

Розділ II. Неврологічні механізми порушень

Тема 4. Фізіологія черепно-мозкових нервів. Загальна характеристика черепно-мозкових нервів. Локалізація та функції черепно-мозкових нервів. Порушення при ураженні черепно-мозкових нервів та їх дослідження.

Тема 5. Організація довільних рухів. Довільні рухи та дії. Рухові шляхи: кірково-спинномозковий (пірамідний), кірково-ядерний, спинно-мозково-м'язовий, ядерно-м'язовий. Багаторівнева мозкова організація довільних рухів за концепцією М.О. Бернштейна. Пошкодження системи довільних рухів. Ознаки периферійного та центрального паралічів. Типи апраксій. Типи атаксій.

Тема 6. Синдроми ураження екстрапірамідної системи. Структурні частини екстрапірамідної системи. Синдроми ураження екстрапірамідної системи. Рівні екстрапірамідної системи. Основні функції екстрапірамідної системи. Основні екстрапірамідні розлади. Клінічна картина гіперкінезів.

Тема 7. Порушення загальної чутливості. Клінічна картина гіперкінезів. Поняття про чутливість та рецепцію. Порушення загальної чутливості. Види чутливості. Типи чутливих розладів.

Тема 8. Агнозії. Поняття про агнозію. Види агнозій: оптична, акустична, слухова, тактильна, больова, нюхова, смакова, симультанна.

Розділ III. Неврологічні основи патології мовлення

Тема 9. Дизартрія. Неврологічний симптомокомплекс дизартрії. Класифікація дизартрій. Неврологічний симптомокомплекс бульбарної дизартрії. Неврологічний симптомокомплекс

псевдобульбарної дизартрії. Неврологічний симптомокомплекс кіркової дизартрії. Неврологічний симптомокомплекс мозочкової дизартрії.

Тема 10. Афазія. Афазія. Причини афазії. Класифікація афазії.

Тема 11. Порушення писемного мовлення. Дисграфія. Причини дисграфії. Класифікація та механізми дисграфії. Механізм та симптомокомплекс артикуляторно-акустичної дисграфії. Механізм та симптомокомплекс акустичної дисграфії. Механізм та симптомокомплекс дисграфії на ґрунті несформованості мовного аналізу і синтезу. Механізм та симптомокомплекс аграматичної дисграфії. Механізм та симптомокомплекс оптичної дисграфії. Дислексія. Причини дислексій. Класифікація та механізми дислексії. Механізм та симптомокомплекс симантичної дислексії. Механізми та симптомокомплекс аграматичної дислексії. Механізм та симптомокомплекс мнестичної дислексії. Механізм та симптомокомплекс тактильної дислексії.

Тема 12. Алалія як системне недорозвинення мовлення. Алалія. Причини алалії. Класифікація алалій. Мозкові механізми та симптомокомплекс сенсорної алалії. Мозкові механізми та симптомокомплекс моторної алалії. Мозкові механізми та симптомокомплекс сенсомоторної або моторносенсорної алалії.

Тема 13. Функціональні розлади мовлення.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Неврологічне забезпечення мовленнєвої діяльності												
Тема 1. Мозок та мовлення. Основні етапи дозрівання головного мозку	8	2	2			4						
Тема 2. Будова головного мозку.	8	2	2			4						
Тема 3. Мовленнєві центри	12	4	2			6						
Разом за розділом 1	28	8	6			14						
Розділ 2. Неврологічні механізми порушень												
Тема 4. Фізіологія черепно-мозкових нервів.	12	4	2			6						
Тема 5. Організація довільних рухів. Синдроми ураження	8	2	2			4						

екстрапірамідної системи													
Тема 6. Порушення загальної чутливості. Агнозії	7	2	2			3							
Разом за розділом 2	27	8	6			13							
Розділ III. Неврологічні основи патології мовлення													
Тема 7-8. Дизартрія. Афазія	18	4	4			10							
Тема 9. Порушення писемного мовлення	14	2	4			6							
Тема 10-11. Алалія як системне недорозвинення мовлення	18	4	4			8							
Разом за розділом 3	50	10	12			24							
Усього годин	105	26	24			55							
ІНДЗ													
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-		
Усього годин	105	26	24			55							

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мозок та мовлення. Основні етапи дозрівання головного мозку	2
2	Будова головного мозку.	2
3	Мовленнєві центри	4
4	Фізіологія черепно-мозкових нервів.	4
5.	Організація довільних рухів. Синдроми ураження екстрапірамідної системи.	2
6.	Порушення загальної чутливості. Агнозії	2
7.	Дизартрія.	2
8	Афазія	2

9.	Порушення писемного мовлення	2
10.	Алалія як системне недорозвинення	2
11	Алалія та аутизм	2
	Всього	26

4.1.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мозок та мовлення. Основні етапи дозрівання головного мозку. Будова головного мозку.	2
2	Мовленнєві центри	2
3	Фізіологія черепно-мозкових нервів.	2
4	Організація довільних рухів. Синдроми ураження екстрапірамідної системи.	2
5	Порушення загальної чутливості. Агнозії.	2
6	Дизартрія	2
7	Афазія.	4
8.	Порушення писемного мовлення	4
9.	Алалія як системне недорозвинення	4
	Всього годин	24

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Намалювати органогенез головного мозку. Здійснити порівняльний аналіз пропорцій черепа новонародженої та дорослої людини. Заповнити таблицю “Етапи становлення домовленнєвої та мовленнєвої функцій”	4
2	Позначити на сагітальному розтині основні відділи мозку. Намалювати рельєфи латеральної та медіальної поверхні великих півкуль. Позначити локалізацію функцій головного мозку на латеральному розрізі. Намалювати базальні ядра. Позначити на схематичному малюнку мозку проєкційні, комісуральні та асоціативні волокна.	4

	Заповнити таблицю “стовбур мозку”. намалювати структурно-функціональну модель інтегративної роботи мозку (за О.Р.Лурією). навести прийоми визначення праворукості та ліворукості.	
3.	Виконати топографію черепно-мозкових нервів. Заповнити таблицю. Намалювати і підписати основні шляхи довільних рухів: кірково-ядерний і кірково-спинальний. Замалювати різновиди паралічів та парезів. Здійснити порівняльний аналіз симптоматики центрального та периферійного паралічів. Підготувати реферат “Проблема діагностики рухових порушень мовлення у дітей раннього віку”. замалювати схему будови рухів по М.О. Бернштейну. Позначити на схемі види апраксії та атаксії.	6
4.	Скласти схему основних розладів екстрапірамідної системи. Визначити принципи класифікації гіперкінетичних станів.	6
5.	Замалювати основні типи чутливості.	4
6.	Замалювати вогнище ураження різних видів агнозії : зорові, слухові, просторові, тактильні.	3
7.	Заповнити таблиці “Диференціація ознак дизартрії”, “Вплив тону м’язів на характер звуковимови”.	10
8	Заповнити таблиці “Характеристика афазій”, “Характеристика неврологічних розладів, супутніх афазій”.	6
9	Намалювати мозкові механізми сенсорної, моторної, сенсомоторної алалії.	8
10	Знайти статті по темі “Афазія”, “Алалія”	3
	Разом	55

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

1. Нейролінгвістичне вивчення різних форм дизартрії з урахуванням локалізації ураження мозку
2. Мовленнєві та немовленнєві порушення в структурі дефекту при дизартрії
3. Клініко-фізіологічні аспекти дизартрії
4. Дизартрія як один із симптомів ДЦП
5. Стратегія, роль та значення корекційно-педагогічного впливу в системі комплексної корекції мовленнєвих вад, зумовлених ураженням моторних структур нервової системи
6. Можливості відновлення вищих психічних функцій та мовлення при афазії
7. Функціональна асиметрія головного мозку та її значення у клініці та компенсації локальних уражень кори головного мозку
8. Закономірності порушень вищих психічних функцій
9. Особливості інтелектуальної та емоційно-вольової сфери дитини при алалії
10. Динаміка мовленнєвих порушень функціонального характеру
11. Рухові порушення при ураженні екстра пірамідної системи

12. Первинні та вторинні ураження кори головного мозку за О. Л. Лурією
13. Основні положення І. П. Павлова про механізми розвитку неврозів
14. Клінічні прояви системних психоневрологічних порушень
15. Міжінтеграційні зв'язки неврологічних основ логопедії з іншими науками

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Неврологічні основи логопедії».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 10 балів.

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни “Логопедія з практикумом” передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проєктний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проєктно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування);
- практичні методи (вправи; практичні завдання).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти. Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- наскрізні проєкти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю є* перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацювати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних/семінарських заняттях; активність при обговоренні питань практичного/семінарського /лабораторного заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого

використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та /або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральнотраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

ПРОГРАМА СЕМЕСТРОВОГО ЕКЗАМЕНА

1. Предмет, мета, завдання дисципліни «Неврологічні основи логопедії».
2. Принципи логопедії.
3. Методи наукових досліджень логопедії.
4. Категоріальний апарат логопедії, як науки.
5. Зв'язок логопедії з анатомією і фізіологією.
6. Зв'язок логопедії з нейрофізіологією.
7. Зв'язок логопедії з нейропсихологією.
8. Зв'язок логопедії з психолінгвістикою.
9. Функціональні і спадкові причини виникнення порушень мовлення у дітей.
10. Екзогенно-органічні причини виникнення порушень мовлення.
11. Клініко-педагогічна класифікація порушень мовлення.
12. Психолого-педагогічна класифікація порушень мовлення.
13. Клінічна характеристика дітей з дислалією.
14. Характеристика особливостей мовлення дітей з дислалією.
15. Клінічна характеристика дітей з ринолалією.
16. Характеристика особливостей мовлення дітей з ринолалією.
17. Клінічна характеристика дітей з дизартрією.
18. Характеристика особливостей мовлення дітей з дизартрією.
19. Психолого-педагогічна характеристика дітей з фонетичним недорозвитком мовлення.
20. Психолого-педагогічна характеристика дітей з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення.
21. Обстеження мовлення у дітей з фонетичним і фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення.
22. Прийоми і методи виявлення причин, що обумовлюють виникнення у дітей порушень звуковимови.
23. Особливості організації і проведення логопедичної роботи з дітьми з фонетичним і фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення на підготовчому етапі навчання.
24. Особливості організації і проведення логопедичної роботи з дітьми з фонетичним і фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення на етапі постановки звуків.

25. Особливості організації і проведення логопедичної роботи з дітьми з фонетичним і фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення на етапі автоматизації звуків.
26. Особливості організації і проведення логопедичної роботи з дітьми з фонетичним і фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення на етапі диференціації звуків.
27. Особливості організації і проведення логопедичної роботи з дітьми з фонетичним і фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення на етапі введення звуків в мовлення.
28. Особливості організації логопедичної роботи з дітьми та дорослими з порушеннями голосу.
29. Охарактеризуйте навчальний посібник М.А.Савченко «Методика виправлення вад вимови фонем у дітей.»
30. Охарактеризуйте навчальний посібник І.І.Єрмакової «Коррекция речи и голоса у детей и подростков».

4.9. Схема нарахування балів для заліку, які отримують студенти

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання								Сума
Розділ 1			Розділ 2			Контрольна робота	ІНДЗ	
T1	T2	T3	T6	T7				
10	10	10	10			25	15	100

T1, T2 ... T7 – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Базова

1. Лазарева І.А. Неврологічні основи логопедії: навчально-методичний посібник для студентів дефектологічних спеціальностей. Луганськ, 2005. 132 с.
2. Логопедія : підручник / За ред. М.К. Шеремет. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. 856 с.

3. Лопатинська Н.А. Неврологічні основи логопедії. Курс лекцій Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. 152 с.
4. Пахомова Н.Г. Нейропсихолінгвістика. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. С.153-188.
5. Томіч Л.М. Невропатологія як неврологічні основи логопедії. Курс лекцій. Бердянск: Вид. Ткачук О.В., 2010. С.26-39.
6. Соботович Е.Ф. Нарушения речевого развития у детей и пути их коррекции: Навчально-методичний посібник. Київ: ІСДО, 1995. 204 с.
7. Шеремет М.К., Боряк О.В. Неврологічні основи логопедії : навч. посіб. Суми : ФОП Цьома С. П., 2016. 252 с.
8. Шеремет М.К., Конопляста С.Ю., Мартиненко І.В. Хрестоматія з логопедії. Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринологія. Київ: КНТ, 2008. 380 с

Допоміжна

1. Белая А.Й. Подолання нерізко вираженого загального недорозвитку мовлення у молодших школярів (Методичні рекомендації для вчителів-логопедів). Хмельницький: ТУП, 2001, 100 с.
2. Гаврилова Н.С. Порухення фонетичного боку мовлення у дітей: Монографія. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2011. 200 с.
3. Гуцал Л.Л. Миронова С.П. Теоретичні аспекти та методика подолання заїкання у молодших школярів: Навчально-методичний посібник. Хмельницький: Поділля, 2001. 91с.
4. Дуэйн Хэйнс. Нейроанатомія: атлас структур срезів и систем, 2008. 344 с.
5. Логопедія : підручник / За ред. М.К. Шеремет. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. 856 с.
6. Лурия А.Р. Основы нейропсихологии. Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 384с.
7. Свірідов О.І. Анатомія людини: Підручник . Київ: Вища шк., 2001. 399с.
8. Соботович Е. Ф. Нарушения речевого развития у детей и пути их коррекции: Навчально-методичний посібник. Київ: ІСДО, 1995. 204 с.
9. Шеремет М.К., Ревуцька О.В. Логопедія (корекційна робота при дислалії): навчальний посібник. Київ, 2009. 160 с.
10. Шеремет М. К., Конопляста С.Ю., Мартиненко І.В. Хрестоматія з логопедії. Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринологія. Київ: КНТ, 2008. 380 с

5.2. Методичне забезпечення

1. Кашуба Л.В. Методичні рекомендації до практичних занять з “Неврологічних основ логопедії”. Кропивницький: ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. 76 с.
2. Кашуба Л.В. Курс лекцій. Неврологічні основи логопедії (в класрумі)
3. Kolesnyk, A., Barna, C., Kashuba, L., Biriukova, T., Rudenko, T., & Khrabra, S. (2022). The Neurovegetative Status of Children 5-7 Years Old. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 13(4), 421-435. <https://doi.org/10.18662/brain/13.4/396> (*Web of Science*)
4. Кашуба Л.В., Барна Х.В. Особливості корекційної роботи при заїканні // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : збірник наукових праць: вип. 17 / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2021. С. 3-13
5. Сердюк Д., Кашуба Л. (2021). СИМПТОМАТИКА ТА МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ АФАЗІЇ У ДОРΟΣЛИХ. Збірник наукових праць SCIENTIA. вилучено із <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/article/view/9625>
6. Кашуба Л., Стрілець, В. (2021). НЕЙРОПСИХОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У КОМПЕНСАЦІЇ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ. *InterConf*, (42), 362-368. <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.02.2021.033>
7. Онтогенетичні аспекти мовлення: **методичні рекомендації** до вивчення курсу для здбувачів денної форми навчання спеціальність 016 “Спеціальна освіта”, першого (бакалаврського) рівня / укладачі: Барна Х.В., Касьяненко О.М., Кашуба Л.В. Мукачєво: МДУ, 2022 72 с. (2,4 др.ар.).

5.3. Інформаційні ресурси

http://www.nbuv.gov.ua	Бібліотека ім. В.І.Вернадського
http://www.ukrcenter.com	Український центр
http://lib.meta.ua	Бібліотека
http://www.lib.ua-ru.net	Студентська електронна бібліотека
http://ulif.org.ua/ulp/index.php	Український лінгвістичний портал
http://www.ulif.org.ua/ulp/dict_a	Словники України on-line
http://www.novamova.com.ua/	Освітньо-інформаційний Інтернет-проект української мови
http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm	Енциклопедія української мови
http://www.ussr.to/All/tishkovets/movva.html	Довідник з української мови
http://www.ussr.to/All/tishkovets/movva.html	Український тезаурус
library.iapm.edu.ua/metod/2328.pdf	Бібліотека МАУП

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка».